

Lwgda Gyoengqde Ronghsagsag

他们 眼 里 的 光

□ Linz Hungz Sij Vangz Gyanghmyauz Hoiz

林虹 著 王江苗 译

Hanzloh gvaqlaeng, ndaw bya yied ngoenz yied liengz, daengx bya heuswdswd, hix mbouj roxnyinh daengz seizcou daeuj daengz lo. Cawzliux liengzsuemsuem, couhdwg caemrikrik, youq ndaw Dacungh Mbanjyauz goengqbya hopheux neix, ndwenngoenz lumjnaeuz daengx youq mbouj baenaj nei.

Gobanz lumj bingzciengz nei, nyoengx aendou faex ranznamehucuk, gou ndwn youq rog dou, couh nyoudaengz di heiq caz rang ndeu. Gobanz hainduj coemh gumzfeiz, feiz gig vaiq couh dawz lo, hoenz hwnjngeungeu youq ndaw ranznamehucuk menhmenh sanq bae. Gobanz youh youq ndaw rek gwnz gumzfeiz gya raemx, mbouj geijlai nanz, raemx ndaw rek hix goenj lo, fwi hausaksak sanq doh ranz, doenggvaq diuz mbaengq raez daengz diuzliengz deng hoenz loemh ndaemndatndat haenx. Gobanz ngiengx gyauej yawj diuzliengz, riunyumnyum, gwnz laeuz baijcuengq aen'gyoi seiq gak, ndaw gyoi cang miz mbawcaz. Gwnz liengz venj rim gyoiacz yienghceij lumj faengxsamgak caeueq swxcz fwngz riuj luenzlu dajsan gyaqciq haenx, henz dou lij ing dwk aen gyoiacz yiengh lumj faengx raez hungloet ndeu.

“Lih mbouj daengz ndaej baenzneix miz yisuz bae ciengx caz.” Gou yawj doengh aen gyoiacz haenx danqheiq naeuz.

“Neix couhdwg gij cazndaem dou Swhdungh Cunh Dacungh Mbanjyauz ciengx.” Gobanz bued gij fwnz ndaw gumzfeiz.

“Ciengx caz miz gijmaz diuzgen lwi?” Gou gig geizheih.

“Dangyienz miz ha, aeu lumj aen ranznamehucuk、gumzfeiz、rek raemxndat ndeu baenzneix, mbouj ndaej miz hoenzyouz, ciengx caz, couhdwg baengh doengh gij hoenz caeueq fwi neix, cijaeu gek duenh ndeu lawhvuenh caz, hawj mbawcaz ndaej loemh yinz dohdaengz couh baenz. Ginggvaq bi dem bi loemh hoenz, ciengx yied nanz, yied ndeigwn.” Gobanz gangj daengz ciengx caz, lwgda ronghsagsag. Boux vunzsai Yauzczuz ciengzbi youq ndaw bya Yauzczuz youq neix, simhai vah lai, gig gagsaenq, cungj gagsaenq neix hawj gou doeksat, gou daeuj gaxgonq lij yousim. Gou yousim de mbouj rox gangjgoj, bouxvunz gou couhdwg mbouj daiq rox caeueq vunz baedauq, lumjbaenz gou lau caeueq gij vunz mbouj sug haenx gangjvah, hoeng Gobanz cungj gagsaenq neix, hawj gou hix simsoeng lo.

Aen mbanj Yauzczuz neix gaenq dwg mbanj daegbied gungzhoj, duetgungz gungndongj seiz, baengh Hocouh Si Bingzgvei Gih dangjveij, cwngfuj lingjdaui, guh gveihva canjnieb daegsaek “bouxboux moux caz ndeu、ranzranz song moux hing、mbanjmbanj fanh moux faexsamoeg”, vunzmbanj ndaem caz、ciengx caz、san gyoi、ndaem hing、ndaem faexsamoeg daengj guhbaenz duetgungz. Roenloh doengrat, hwnqguh ranzciem, ndaw mbanj doengh gij sezsih raemxdienh、ywbingh、hagdangz、vangjloz cungj miz, vunzmbanj gwndaenj yied ngoenz yied

寒露过后，山里越来越凉，满山的绿意，也没觉察秋意渐浓了。除了凉意，就是安静，在这群山包围的大冲瑶寨，时间似乎是静止的。

盘大哥像平常一样，推开土屋的木门，我站在门外，就闻到了淡淡的茶香。盘大哥开始烧火塘，火很快就燃了起来，袅袅的烟在土屋慢慢散开。盘大哥又往火塘上的鼎锅加水，不一会，锅的水也开了，水汽氤氲，通过一根长竹筒伸至被烟熏得黑乎乎的楼梁。盘大哥抬头看着楼梁，嘴角漾起笑意，楼上摆放着方形的竹篓，竹篓里装着茶叶。楼梁上挂满了三角粽形状的茶篓和编织精致的圆形手提竹篮茶，门边还靠着一个超大的长粽子形状的茶篓。

“想不到还有这么艺术的养茶。”我看着那些茶篓感叹道。

“这就是我们狮东村大冲瑶寨养的黑茶。”盘大哥拨弄着火塘的木柴。

“养茶有什么条件吗？”我很好奇。

“当然有啊，要像这样的土屋、火塘、一锅热水，不能有油烟。养茶，就是靠这些烟和水汽，只需每隔一段时间把茶调换，让茶均匀被熏到就好。经过长年累月地熏，养的时间越久，味道越好。”盘大哥说起养茶，眼里放光。这个常年生活在瑶山的瑶族男子，开朗健谈，有一种自信，这种自信让我惊讶，完全超出了我来之前的担心。我担心他不善言谈，而我本身就是不擅交际的人，比如我害怕和不熟悉的人交谈等，而盘大哥的自信，感染了我。

这曾经是深度贫困村瑶族村，在脱贫攻坚中，在贺州市平桂区党委、政府的领导下，实施了“人均一亩茶，户均两亩姜、村均万亩杉”的特色产业规划，村民们种茶、养茶、编竹篓、种姜、种杉树等实现了脱贫。道路畅通，建起了小洋楼，村里水电、医疗、学校、网络等设施全到位，村民的生活越来越好。想来，盘大哥的这种自信，就来自这种幸福感和获得感，兜里的钱越来越充实，自然，人的精神面貌就不一样。

因为大冲瑶寨的养茶和编织工艺延续了脱贫攻坚的特色产业，是有效衔接乡村振兴工作的典范，所以我们来拍摄乡村振兴的纪录片。而盘大哥，他的编织手艺是大冲瑶寨最好的，他也是瑶寨编织扶贫车间的技术总监，他家的养茶也很有特色，因此，盘大哥是这个纪录片的采访对象之一。

我问起养茶的历史。盘大哥说他的父辈种了茶，因为路不通，出一趟镇上，要走四五个小时的山路，茶无法及时拿出去卖，只好把茶炒好，用竹篓装着挂在梁上，用以保存。他们的生活习俗是每天都要烧火塘，火塘上再放一锅水，发现茶被烟和水汽熏之后，口感更好，于是有了养茶的习惯。这习惯从上个世纪六十年代传下来，成了日常生活的一部分。

这真是一个智慧的民族。我们刚去村里参观了瑶族生活展示馆，了解到这里的瑶族是中国瑶族稀有的分支，八千多瑶族同胞仅生活在广西贺州平桂区鹅塘镇和沙田镇的槽堆村、明梅村、大明村、狮东村、金竹村、新民村六个瑶族村。在这莽莽的大桂山腹地的二十四条山冲，瑶族同胞在此生活了七百多年，开垦荒山野岭，种植各种旱地作物。他们至今还保留着传统的习俗，比如吃长桌宴、跳长鼓舞、过盘王节等。特别是服饰，很独特，男子蓝色短衫，衣襟为白色，蓝色宽裤，干净清爽。女子则戴树皮头帽，配以五色丝线，蓝色短衫，着彩色裙或系蓝布兜。

在瑶族展示馆，我看到一台1964年生产的手工制茶机，这台木制的制茶机是受到毛主席接见的瑶族同胞盘少明用过的。

ndei. Ngeix hwnjdaej, Gobanz baenzneix gagsaenq, couhdwg aenvih gwn van youq ndei yienghyiengh miz, ngaenz ndaw daeh yied ngoenz yied na, swyenz, bouxvunz cingsaenz yienghsiengq couh mbouj doengz.

Aenvih Dacungh Mbanjyauz ciengx caz caeueq gij dinfwngz sanduk cienzswnj le gij canjnieb daegsaek duetgungz gungndongj, dwg guh yiengh-ndei mizyauq bae hamzciep gij hong lajmbanj saenqhwnq, ndigah dou daeuj ingj giluzben lajmbanj saenqhwnq. Gangj daengz Gobanz, gij dinfwngz san duk de dwg Dacungh Mbanjyauz ceiq ndei, de hix dwg boux gisuz cungigenh aen cehgenh banggunz san duk Mbanjyauz, ranz de ciengx caz hix gig miz daegsaek, vihneix, Gobanz dwg aen giluzben neix boux ndaej caijfangj ndawde boux ndeu.

Gou cam gij lizsij ciengx caz. Gobanz naeuz banboh de ndaem caz, aenvih roen mbouj doeng, bae baez haw ndeu, yaek byaij roenbya seiq haj diemj cung, caz mbouj ndaej gibseiz dawz okbae gai, cijndei cauq caz hwnjdaej, aeu aen'gyoi cang ndei venj youq gwnz liengz, baenzneix souyo. Gij fungsug sibgvenq gyoengqde dwg ngoenznaengz cungj coemh gumzfeiz, gwnz gumzfeiz caiq cuengq rek raemx ndeu, raen caz deng hoenz caeueq fwi loemh gvaqlaeng, engq ndeigwn, baenzneix couh miz gij sibgvenq ciengx caz. Gij sibgvenq neix daj sigij gonq roekcib nienzdaih cienz roengzdaej, baenz ngoenznaengz gwndaenj ndawde yiengh ndeu.

Neix caen dwg aen minzczuz coengmingz ndeu. Dou ngamq bae ndaw mbanj ngonzyawj aen'gvanj langhbaij gij gwndaenj Yauzczuz, rox gij Yauzczuz gizneix dwg Cungguk Yauzczuz diuz faengnga noix miz ndeu, bet cien boux beixnuengx Yauzczuz dandan youq Gvangsih Hocouh Bingzgvei Gih Ngozdangz Cin caeueq Sahdenz Cin Cauzdui Cunh、Mingzmeiz Cunh、Damingz Cunh、Swhdungh Cunh、Ginhcuz Cunh、Sinhminz Cunh roek aen mbanj Yauzczuz youq. Youq ngeihcib seiq diuz luegbya cunggyang diegbya Da'gveisanh goengqbya dox-lienz doxrangh neix, beixnuengx Yauzczuz youq gizneix youq caet bak lai bi, hai ndoifwz ndoengbya, ndaem gak cungj gohaeux dieghaw. Gyoengqde seizneix lij miz gij fungsug cienzdoengj, lumjbaenz gwn haeuxdaizraez、diuq fouxyongraez、gvaq ciet Buenzvuengz doengh gijneix. Daegbied dwg ndang-daenj, gag miz daegsaek, bouxsai buhdinj saeklamz, aekbuh dwg saekhau, vaqloengz saeklamz, seuqset liengzseu. Mehmbwk cix daenj mauh yiengh lumj naengfaex, boiq miz maesei hajsak, buhdinj saeklamz, daenj vunj lai cungj sack roxnaeuz buhdox saeklamz.

Youq aen'gvanj langhbaij Yauzczuz, gou raen aen gih hongfwngz guh caz 1964 nienz cauhyuh ndeu, aen gih guh caz faexguh neix dwg beixnuengx Yauzczuz Banz Saumingz ndaejdaengz Mauz cujsiz ciepraen haenx yungh gvaq.